

ยอดวิญญูชนที่คนเขาไม่ยอมให้ตาย

ผศ.ดร. อภิพัทธ์ วิศิษฎ์ใจงาม
พระจิรพจน์ ญาณฉนโท
ดร.อนิตะมงคล สมกิตติทานนท์

เกริ่นนำ บรรดาสัตว์ที่เกิดมานักปราชญ์ราชบัณฑิต มีพระพุทธเจ้าเป็นต้นได้จัดว่า มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ มีภาวะความเป็นผู้มีคุณธรรมสูง จิตใจรู้สึกผิดชอบชั่วดี แยกแยะได้ โดยใช้วิจารณ์ญาณ มีการศึกษา มีวัฒนธรรม จึงเหมาะสม

นิยามศัพท์

คำว่า “ยอด” เพราะคำว่า ยอดคือปลายสูงสุด ตรงกันข้ามถ้าไม่มีคุณธรรม อารยธรรมเป็นได้แค่ขั้นต่ำลงมาคือคนและหรือสัตว์ครึ่งคนครึ่ง

คำว่า “วิญญูชน” คือ คนหรือมนุษย์ที่มีการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจบแล้ว บรรลุแจ้งแทงตลอดและรู้ ไม่มีอะไรที่ติดขัดในสติปัญญาญาณอีก เป็นผู้นำก็มาได้ดี เป็นประมุขของปวงชนได้ดี

คำว่า “คนเขาไม่ให้ตาย” คนหรือประชาชนทั่วไปที่อยู่ภายใต้การปกครองก็ ภายใต้การดูแล หรือภายใต้การบริหาร เมื่อพวกเขาเคารพรักนับถือ แม้ชีวิตก็สละให้ได้ เป็นต้น ในการเมื่อมาถึง ผู้เป็นยอดวิญญูหรือผู้นำสิ้นสุดลง หรือตายไปหรือจากไป ก็จากไปแต่เพียงร่างกาย แต่คุณงามความดี จะยังจารึกบันทึกอยู่ในความทรงจำของพวกที่อยู่ภายใต้การปกครอง การบริหาร การสั่งสอนอบรมตลอดไป ไม่เสื่อมคลาย มีแต่จะมากขึ้น พวกสาวกสาวิกา ลูกศิษย์หรือหมู่ชน คือประชากร ก็ยังสร้างอนุสาวรีย์ ทำรูปเหมือน ทำเหรียญ ถ้ามีโอวาทคำสอนก็จัดทำเป็นเล่ม เป็นตำรา เป็นหนังสืออนุสรณ์ เป็นแผ่นซีดี เป็นวีดีโอบันทึกคำสอน คำพูด ให้เหมือนยังอยู่ชั่วมกัปชั่วมกัลป์

ดังนั้น การที่คนจะกลายเป็นยอดวิญญู หรือเป็นบุคคลสาธารณะ แล้วกลายเป็นยอดมนุษย์ได้ ไม่ใช่อยู่เฉยๆ จักกลายเป็นเช่นว่าได้เหมือน ต้นไม้กลายเป็นหินต้องอาศัยเวลาเป็นล้านๆ ปี เหมือน Fossil (ซากสัตว์ ฟอสซิล) โดยแผ่นดินไหว น้ำท่วมนานเป็นล้านๆ ปี จักกลายเป็นท่อนหิน หรือแก๊ส หรือน้ำมันไปตามธรรมชาติ ตรงกันข้ามกับ คนกว่ากลายเป็น*อัจฉริยชน* หรือเป็น*ยอดวิญญูชน* ต้องอาศัยการบำเพ็ญบารมี การสร้างตน สร้างคุณงามความดีไปทีละเล็กละน้อย บางคนสร้างเป็นหลายปี, หลายร้อยปี, หลายล้านปี, เป็นกัปป์เป็นกัลป์ก็มี แต่เนื่องด้วยพื้นที่กระดาษมีกำหนดจำกัดหน้า ผู้เขียนจะได้ยกมาแสดงเพียงสักเล็กน้อย ings ที่ผู้เป็น ยอดวิญญูชน มีจำนวนจนวนนับไม่ถ้วนทั่วโลก พวกท่านเหล่านั้นควรแก่การยกย่องบูชา ได้ชื่อว่า “เป็นยอดวิญญูชน ที่คนเขาไม่ยอมให้ตาย” เหมือนกัน

ธรรมชาติได้สร้างทั้งมนุษย์และสัตว์ได้ต่อสู้อุปสรรค ได้ออกแรงทำความมานะพยายาม ซึ่งสำเร็จในสิ่งที่ตนเองปรารถนาเอาไว้ว่าจะให้สำเร็จงานประเภทไหน ดังเช่น เราจะเดินทางจากภาคเหนือลงไปทางใต้ของประเทศไทย เราต้องมีจุดประสงค์ เพื่อจะไปจังหวัด อำเภอ ตำบลชื่ออะไร ในภาคไหนของประเทศไทยเรา จึงจะไปถึงได้ หลวงวิจิตรวาทการ ท่านกล่าวตอนหนึ่งว่า เมื่อเราตัดสินใจ ดำเนินชีวิตเปรียบด้วยการขับรถหรือการขับเรือ ก็ต้องมีจุดประสงค์ หรือทางเสือเรือให้มั่นคง เพราะถ้าประมาทก็เกิดอุบัติเหตุรถอาจคว่ำ หรือวิ่งออกนอกเส้นทาง ถ้าเป็นเรื่องก็หลงทิศทาง ท่านบอกว่า เราต้องมีกำลัง ๓ อย่าง^๑ คือ กำลังกายหนึ่ง, กำลังความคิดวิริยะมานะ ๑, กำลังใจ (will power) ๑ ถ้าเราเดินไปตามทางหรือในทะเล แต่เราขาดกำลังทั้ง ๓ อย่าง อาจล้มเหลว แต่ถ้าเรามีกำลังความคิด กำลังใจ (ไม่ห่อถ้อย) ย่อมสำเร็จ ท่านให้เปรียบเทียบปลา ปลาตัวที่ว่ายน้ำทวนกระแสน้ำ แสดงว่า เป็นปลาที่มีกำลัง เพราะปลาแข็งแรงเท่านั้นที่ว่ายขึ้นไป เพื่อวางไข่ต้นน้ำเพื่อสืบเชื้อสายพันธุ์ให้คงอยู่คู่ฟ้าต่อไป ส่วนปลาที่ไม่กล้าว่ายทวนกระแสน้ำ คอยแต่ไหลไปตามน้ำมีแต่จะสูญพันธุ์จนตัวตายไปในที่สุด

บทความนี้จะใช้ทฤษฎีการสร้างตนเองหรือหลักธรรมซึ่งทางพระพุทธศาสนาให้ชื่อว่า “บารมี” ในการสร้างตนเองให้ กลายเป็นพระพุทธเจ้าผู้เป็นศาสดาเอกผู้ยิ่งใหญ่ หรือยอดวิญญูชนด้วยหลักหรือทฤษฎี คือ “บารมี” ส่วนตัวอย่างการสร้างคนอื่นที่นับถือศาสนาหรือลัทธิอื่นก็จะได้สงเคราะห์เปรียบเทียบเข้ากับบารมี เพราะธรรมที่คนสัตว์ทุกตัวตนถ้าท่านหรือเขาเหล่านั้นประพฤติปฏิบัติเข้าหลักธรรมหรือเทียบเคียงกัน ผู้เขียนก็จะเรียบเรียงเข้าไปทางประเภทบารมีเพื่อให้ง่ายแก่การศึกษายกตัวอย่างนอกจากมนุษย์แล้ว ที่เราท่านพบเห็นเป็นประจำ เช่น แมว กา นก สุนัข เสือ ช้าง ม้า โค กระบือ เป็นต้น เมื่อพวกเขามีลูกมีไข่ พวกเขา ก็จะรักและหวงแหนดูแลเลี้ยงดูทั้งด้วยนมหรือด้วยการหาอาหารป้อนลูกน้อย อันเกิดจากอุทรเช่นกับมนุษย์ฉันใดฉันนั้น แสดงถึงพวกเขาก็มีธรรมบารมี ชนิดใดชนิดหนึ่งในบรรดาบารมี ๑๐ ชนิด ซึ่งมีทานศีลเป็นต้น

ดังนั้น ทศบารมี นี้ จักขอพระราชทานอนุญาตหยิบยก **เจ้าประคุณสมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒนมหาเถระ) สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก**^๒ เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗ ได้รับพระราชทานถวายพระธรรมเทศนาคาถา ถวายในการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง ในพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก เวลา ๑๖ : ๓๐ น. โดยวัตถุประสงค์ของพระราชพิธีเพื่ออนุรูปพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทานถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเจ้าอยู่หัว อันเป็น

^๑ หลวงวิจิตรวาทการ, **คมคำความคิด**, หน้า ๓๑.

^๒ เจ้าประคุณสมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒนมหาเถระ), **หนังสือทศบารมีทศพิธราชธรรม**, (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.พ., ๒๕๓๔), หน้า ๑๗.

ราชพิธีเบื้องต้น ถวายแต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงครองราชย์นานกว่ากษัตริย์พระองค์ใดในพระราชพงศาวดาร แห่งพระราชพิธีรัชสมัยคลาภิเษกถวายแต่ พระมหิศรภูมิพลมหาราช ทรงดำรงอยู่ในสิริราชสมบัตินานกว่า ในการแสดงธรรมเทศนาได้อธิบายความหมายของ “บารมี” มาจากภาษาบาลีคือ “ปารมี” คือ ความหมายตามนักภาษาศาสตร์ แปลว่า “อย่างยิ่ง” ซึ่งตรงกับคำบาลีว่า “ปรมะ” ที่ภาษาไทยมีความหมายเท่ากับ “บรม” แต่คำว่า “บรม” มีความหมาย ๒ อย่าง คือ ทางดี เช่น บรมสุข แต่ถ้าในทางไม่ดี เช่น “สงขารรา ปรมมา ทุกขา” สังขารทั้งหลายเป็นทุกอย่างยิ่ง สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฒนมหาเถร) ได้ตรัสว่าบารมีที่พระโพธิสัตว์บำเพ็ญได้แบ่งเป็น ๓ ชั้น คือ บารมี ๑ อุปปบารมี ๑ และปรมัตถบารมี ๑ ความหมายทางภาษาไทยได้แก่บารมีธรรมดาสามัญ ๑ บารมีมากขึ้น ๑ บารมีอย่างยิ่งยวด หรือปรมัตถบารมี บารมีที่บำเพ็ญใกล้จะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าอย่าง ๑ ต่อไปนี้จะอธิบายบารมี ๑๐ ประการ ในอดีตกาล สมุทธดาบสผู้ได้รับพยากรณ์ว่าจะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคต สมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก ได้ทรงอธิบายเพิ่มว่าเมื่อท่านสมุทธดาบสได้รับพยากรณ์แล้วว่าจะได้เป็นพระพุทธเจ้าก็เชื่อว่าจะได้เป็นทันทีที่ต้องปฏิบัติในคุณสมบัติบารมี ๑๐ ประการเสียก่อน

๑) **สมุทธดาบส** สมัยเมื่อ องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เสวยพระชาติเป็น พระดาบส ชื่อ สุเมธะ ได้ตระหนักถึงคุณสมบัติอันเป็นพุทธการกธรรม หรือ คุณธรรมที่จะทำให้พระองค์ได้กลายเป็นพระพุทธเจ้า จากการทำนายนของพระพุทธเจ้าพระนามว่าทีปังกร ที่ได้เสด็จมาที่พระนครอมรวดีนคร จึงได้ตั้งสัจจะอธิษฐานไว้ในใจ ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า พระพุทธเจ้าก่อนจะมาตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เป็นวิญญูรู้แจ้ง แห่งตลอด ซึ่งโพธิธรรม จะตรัสยึดหลักการสร้างหรือบำเพ็ญ พระองค์เองก่อน หลักที่เป็นพื้นฐานอันแรก คือ บารมี ๑๐ หรือ บารมี ๑๐ ทศ นั้นเอง

การที่ สมุทธดาบส จะบำเพ็ญตนให้ได้เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต หรือ ชาติหน้าต่อไป โดยการตั้งสัจจะอธิษฐานไว้ในใจ ตามคำพยากรณ์ที่ได้แล้วนั้น จึงต้องปฏิบัติ บารมีทั้ง ๑๐ ประการ หรือ เรียกว่า ทานบารมีดังนี้ ๑ ทาน ๒ ศีล ๓ เนกขัมมะ ๔ ปัญญา ๕ วิริยะ ๖ ขันติ ๗ สัจจะ ๘ อธิษฐาน ๙ เมตตา ๑๐ อุเบกขา

๑) ทาน คือ การให้ ปัน หมายเอาการให้ หรือสละให้ทุกอย่างที่เป็นของตนแก่ผู้อื่น ไม่เลือกหน้า ไม่เสียดายภายหลัง มีอาการเปรียบด้วยการเทน้ำจากหม้อน้ำ แล้วตักให้ด้วยภาชนะ อาทิ จอก ชันหรือกระบวย มากบ้างน้อยบ้างจนหมดไป เป็นการฝึกหัด การให้ทำไปเรื่อยๆ จนสามารถให้ได้ทุกอย่าง แม้แต่สิ่งนั้นเป็นของที่รักใคร่ หวงแหน หรือแม้กระทั่งชีวิตของตัวเอง

๒) ศีลเมื่อดาบสมีคุณสมบัติ หรือ ทานบารมีแล้ว จึงดำริถึงศีลข้อต่อไป คือ ศีล แปลว่า การรักษา กาย วาจา ของตน ให้ปกติ คือไม่ฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติศีลขั้นต่ำ ขั้นกลาง ขั้นสูงสุด ที่เรียกว่า วิริติ คือการงดเว้น การประพฤติดั้งกาย วาจา และใจ เป็นต้น

๓) เนกขัมมะ ข้อนี้ ท่านดาบส สุเมธะ ได้ดำริถึงการออกจากกาม และพัฒนามาเป็น เนกขัมมะ การออกบวชโดยตระหนักถึง พันธนาการคือเครื่องผูกพัน ดังสำนวนบาลี แปล เป็นไทยที่ว่า ปุตุโต คีเว บุตรคือห่วงผูกที่คอ ภริยา หตเถ ภรรยาคือห่วงผูกที่แขน ธนํ ปาเท ททรัพย์คือห่วงผูกที่เท้า เป็นต้น

การที่สุเมธดาบส พิจารณาจะออกจากเครื่องพันธนาการ ดังกล่าว ฉันทใด เปรียบด้วยการ ออกจากกาม จมปรักอยู่ ไม่มีวินหลุดพ้น แต่ถ้าตัดห่วงได้ก็คือ การได้พบกับโพธิญาณ เป็นสุดยอดปรารถนา ของสุเมธดาบส

๔) ปัญญา หมายถึง การรู้จริง รู้ประเสริฐ คือรู้ทุกข์ รู้เหตุแห่งทุกข์ ทั้งรู้รอบ เปรียบประดุจ พระผู้ถือธุดงค์วัตร ออกบิณฑบาต โดยลำดับบ้าน ไม่เว้นบ้านนี้รับบ้านโน้น เป็นเสมือนการไม่เลือก ตามอำนาจกิเลส

๕) วิริยะ คือ ความเพียร ได้แก่การยกระดับปัญญามาสู่ความพยายามสู้ไม่ย่อท้อ ก้าวไปข้างหน้า ไม่ท้อถอย วิริยะอีกอย่าง หมายถึง ความกล้าหาญ กล้าประกอบกุศลกรรม ประดุจตั้งพญาสีหราช ทุกอริยาบถ ทุกย่างก้าวมีแต่ความเจริญ

๖) ขันติ จากวิริยะท่านสุเมธดาบส ก็ได้ดำริ ตริตระอง สูงขึ้นสู่ชั้นติบารมี คือ หมายถึงต้องอดทน ซึ่งเป็นฐานที่ตั้งแห่งความอดกลั้น ต่อความทุกข์ ทนต่อความลำบาก ทนตรากตรำและทนเจ็บใจ เจ้าประคุณ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายกทรงเปรียบว่าอดทน อดกลั้นเหมือน แผ่นดิน ซึ่งรองรับสิ่งของปฏิกูล ที่เขาทิ้งลงไปปราศจากการบ่นและโกร่นด่า

๗) สัจจะท่านสุเมธดาบสได้บำเพ็ญบารมียิ่งขึ้นไปอีก จึงพบว่าต้องปฏิบัติตนเป็นผู้มีสัจจะบารมี คือการรักษาคำพูดของตนไว้อย่างเคร่งครัด ไม่ยอมปริปากพูดมุสา แม้จะถูกทรมานปานไฟเผา ก็จะไม่ทนทุกข์ ดุจเกลือรักษาความเค็ม ฉะนั้น

๘) อธิษฐานต่อจาก สัจจะบารมีขึ้นไป ท่านดาบสได้ยกระดับบารมี ขึ้นเป็นอธิษฐาน ได้แก่ การตั้งใจมั่นที่จะทำความปรารถนาที่ตั้งเอาไว้ ไม่ล้มเลิก ดุจภูเขาศิลาแห่งทิบ ไม่หวั่นไหวต่อแรงลม แรงแดดหรือ กระแสน้ำหลากที่มาจากทิศทั้งหลาย

๙) เมตตาท่านคิดต่อไป จึงพบบารมี คือ เมตตาเป็นบารมีที่ ๙ ได้แก่เมตตาบารมี เมตตา คือ ความคิดแผ่ไปให้ผู้อื่นเป็นสุข ปราศจากทุกข์แผ่เมตตาแบบกว้างขวางไม่มีขอบเขต ไม่ว่าจะเป็นคน หรือสัตว์ ชั่วดีจะมั่งมีหรือยากจน

๑๐) อุเบกขาสุดท้ายเป็นบารมีขั้นที่ ๑๐ ข้อนี้ชื่อว่าอุเบกขาเจ้าประคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก ทรงอธิบายให้เห็นเป็นธรรมขั้นมัธยัสถ์ คือ การวางจิตให้เป็นกลาง ไม่ถูกอำนาจจอคติ มารบกวนให้เอนเอียงไปเข้าข้างใดข้างหนึ่ง

อนึ่งผู้รู้กล่าวถึงขั้นตอนการปฏิบัติ เช่น การช่วยเหลือด้านใดด้านหนึ่ง ถ้าเกิดเหตุการณ์เฉพาะหน้าตัวเราก็จะได้รับอันตรายถึงชีวิตก็มี อาจจะสูญเสียในสถานภาพชั้นอุภยภูมิกี่มี เราก็ต้องใช้ธรรม คืออุเบกขา ตัวอย่างเราพบเจอคนตกน้ำ ถ้าเรามีเชือกมีไม้ก็ต้องรีบยื่นเพื่อให้การช่วยเหลือ แต่ถ้าหาอะไรไม่ทันครั้นเราจะโดดเอง เราก็จะต้องสละชีวิต อย่างนี้จึงจำใจ จึงจำเป็นต้อง

ใช้ธรรมบารมีข้ออุเบกขาดังกล่าวมา ทานบารมีที่ทำให้ท่านสุเมธดาบส ให้กลายเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น หากกล่าวด้วยระดับแล้ว เจ้าพระคุณสมเด็จญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช พระองค์ได้ทรงแบ่ง เป็น ๓ ระดับ คือ

๑. สามัญญบารมี คือ บารมีธรรมดา
๒. อุปบารมี คือ บารมีเริ่มลงมือทดลองปฏิบัติ
๓. ปรมัตถบารมี คือ บารมีขั้นสูงเพื่อมรรคผลและนิพพาน

คำว่า พระโพธิสัตว์ เจ้าประคุณ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า ได้ทรงอธิบายเน้นว่าเป็นคำที่ พระพุทธเจ้า โคตมะ พระองค์ทรงตรัสรู้สัมมาสัมโพธิญาณ แล้วตรัสสอนไวเนยยะสัตว์ทั้งหลาย คือทรงเป็น พระบรมศาสดาของเราท่านทั้งหลายนั่นเอง เพราะพระองค์ทรงตั้งความปรารถนา “พุทธภูมิ” ในพระชาติแรก ในตระกูลเศรษฐี หลังจากบิดามารดาถึงแก่กรรมไปมีหน้าที่ต้องรับมรดกตามประเพณี ต่อมาพระองค์ทรงเบื่อหน่ายต่อชีวิตแบบโลกๆ จึงออกบวชเป็นฤๅษีหรือดาบสชื่อว่า สุเมธดาบส โดยได้บริจาคทรัพย์สมบัติทั้งหมดแก่คนยากจน กาลต่อมามีคนแจ้งข่าวแก่พระดาบสว่าจักมีพระพุทธเจ้าชื่อที่ปังกร เสด็จมายังอมราวตนิคร พระดาบสจึงไปรอถวายบังคม แต่เมื่อจะสร้างบุญบารมีทาน ในขณะที่ได้เห็นถนนที่พระพุทธเจ้า จักเสด็จผ่านขาดเป็นหลุมจึงนอนคว่ำหน้าทอดกายทำตนให้เป็นตุจสะพานให้

ดังนั้น พระพุทธเจ้าที่ปังกร ขณะเสด็จผ่านก็ได้พยากรณ์ว่า ดาบสนั้นจะได้เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต คำพยากรณ์นั้นเป็นพระดำรัสทุกคนที่ได้ยินทั่ว พระพุทธเจ้าที่ปังกรได้ทำการยกย่องแก่ สุเมธดาบส พระดาบสถวายบังคมและน้อมรับคำพยากรณ์ คำว่า “ทานบารมี” ที่พระพุทธเจ้าที่ปังกรทรงวางไว้เป็นข้อแรกเพราะเป็นภูมิธรรมที่ทำได้ง่ายกว่าข้ออื่น ท่านเจ้าประคุณสมเด็จญาณสังวรสมเด็จพะสังฆราช ได้ประทานคำอธิบาย เกี่ยวกับ คำว่า “พระโพธิสัตว์” ว่าได้เริ่มใช้โดยพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโคตมะ โดยตรัสเกี่ยวกับขาดก เริ่มพระชาติแรกพระโพธิสัตว์ สมัยเป็น สุเมธดาบสดังกล่าวแล้ว ต่อมา ทรงได้อุบัติเป็น อภิตติกดาบส ได้ทรงบำเพ็ญภูมิธรรมบารมีมาเรื่อย เช่นกับที่ทรงบังเกิดเป็นพระโพธิสัตว์ชาติอื่น ประมาณ ๕๐๐ พระชาติ จนพระชาติสุดท้าย ทรงบังเกิดเป็นพระโพธิสัตว์ พระชาติสุดท้ายนี้ นามว่า **เวสสันดร** ในเวสสันดรชาดก

๒) พระเวสสันดร ภูมิธรรมบารมีในพระชาตินี้ ทรงบำเพ็ญทานบารมีตั้งแต่บารมีธรรมดาอุปบารมีตามลำดับ ในพระชาติได้ บังเกิดเป็นโอรสของพระเจ้าสัณขัย และพระนางมุสตีในรัฐสีวี มีเชตุรเป็นราชธานี

โดยพระเวสสันดร มีพระชายาพระนามว่า มัทรี ในการดำรงชีวิต พระองค์ก็ตั้งอยู่ในธรรม บำเพ็ญกุศลบารมี มีพระอุปนิสัย ชอบให้ทาน ดังตัวอย่าง พราหมณ์ ทูลขอราชรถ ก็พระราชทาน ขอโอรส ชายหญิง กัณหา และ ชาลี ก็พระราชทาน พระอินทร์แปลงร่างเป็นพราหมณ์เพิ่มทานบารมี จึงขอพระนางมัทรี ก็ทรงพระราชทาน พอรับแล้ว พราหมณ์ตัวปลอมจึงทูลถึงสถานะจริงว่าเป็นพระอินทร์ แล้วได้ทูลกำชับว่า ต่อไปห้ามพระราชทาน พระนางมัทรี ให้ใครเป็นอันขาด พระองค์ทรงรับคำขอ จะเห็นได้ว่า ทานบารมี กลายเป็น อุปบารมี เพื่อความเป็นพระพุทธรเจ้า เข้าไปทุกขณะ ทั้งสองพระองค์ดำรงพระชนม์ชีพจนสวรรคต ตามสภาพสังขาร

นับได้ว่า **พระเวสสันดร** เป็นพระชาติสุดท้ายของพระพุทธองค์ที่บังเกิดเป็นผู้บำเพ็ญ ธรรมคือบารมี และ อุปบารมี ที่คนธรรมดาทำได้โดยยากยิ่ง สมกับชื่อบทความที่ตั้งเอาไว้เป็นหัวข้อเรื่องว่า **“ยอดวิญญูชนที่คนเขาไม่ยอมให้ตาย”** เหมือนกัน

หลังจากพระเวสสันดร ได้บำเพ็ญบารมีทั้งสามขั้นแล้ว กลายเป็นเทพที่มีบารมีแก่กล้า ถึงเวลาที่จักได้ลงมาบังเกิดในโลกมนุษย์ เพื่อตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยการอาราธนาของเหล่าทวยเทพ ในสรวงสวรรค์ ดังจะได้แสดงต่อไปนี้

๓) **พระพุทธเจ้า มหาศาสดาโลก** พุทธประวัติโดยย่อ เจ้าชายสิทธัตถะ เป็นโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะ กับพระนางสิริมหามายา พระบิดาเป็นมหากษัตริย์ผู้ครองนครกบิลพัสดุ์ แคว้นสักกะ ส่วนพระนางมหาสิริมายา เป็นพระราชธิดาของกษัตริย์โกถิยวงศ์ กรุงเวททะ แคว้นโกถิยะ

กาลก่อนแต่พระโพธิสัตว์ จะลงสู่พระครรภ์พระมารดานั้น พระมารดาทรงสุบินไปว่า มีช้างเผือกมีงาสาม ได้ถือดอกบัวด้วยวงน้อมพระนาง ณ ที่บรรทม ตื่นบรรทม ตกพระหลุ่ยเป็นอย่างยิ่งได้เข้าไปกราบทูลพระเจ้าสุทโธทนะให้ทรงทราบ พระเจ้าสุทโธทนะรับสั่งให้โหราจารย์เข้าไปทำนาย และได้รับคำทำนายโดยโหราจารย์ว่าจักมีพระโพธิสัตว์ ที่บารมีปัญญาบารมีมาบังเกิด ทั้งสองพระองค์ทรงปิติยินดียิ่งนัก พระนางสิริมหามายา เมื่อทรงพระครรภ์แก่ใกล้ครบกำหนดแห่งประสูติกาล ตามโบราณราชประเพณีต้องกลับไปคลอดที่บ้านอันเป็นตระกูลเดิมของตนเอง พระนางจึงทูลลาพระสวามี แต่ชบวนพระนางดำเนินไปได้แค่ระหว่างทาง เกิดปวดพระครรภ์จักมีประสูติกาล จึงหยุด ณ สวนลุมพินี ข้าราชการบริวาร เตรียมสถานที่แล้วพระโพธิสัตว์ ทรงประสูติตรงกับวันศุกร์ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน วิสาขะ ปีจอ ก่อนพุทธกาล ๘๐ ปี (ปัจจุบันสวนลุมพินี ตั้งอยู่ในอาณาเขตประเทศเนปาล) ทันทันที่ประสูติ เจ้าชายทรงดำเนินด้วยพระบาท ๗ ก้าว แล้วทันทันที่ที่ดำเนินก็มีดอกบัวผุดขึ้นรองรับพระบาททั้งสอง พระบาททั้งสองทุกอย่างก้าว เมื่อทรงหยุดได้ทรงเปล่งพระวาจาว่า เราเป็นเลิศที่สุดในโลก เจริญที่สุดในโลก ประเสริฐที่สุดในโลก การเกิดครั้งนี้เป็นครั้งสุดท้ายของเรา

หลังจากประสูติกาลของพระโพธิสัตว์เจ้า พระมารดาได้ ๗ วัน พระมารดาก็สวรรคต เจ้าชายจึงอยู่ในความดูแลของพระน้านาง ประชาบดีโคตมี ซึ่งเป็นพระกนิษฐาของพระสิริมหายาเทวีนั่นเอง

พระโพธิสัตว์ ประสูติได้ ๕ วัน ได้รับการขนานพระนามว่า “สิทธัตถะ” แปลว่า ผู้จักได้รับสิ่งที่ตนเองปรารถนา แล้วได้รับคำทำนายว่า เจ้าชายสิทธัตถะมีลักษณะถูกต้องตามพระมหาบุรุษ ๓๒ ประการ ถ้าหากดำรงอยู่ในฆราวาสวิสัยจักได้ครองราชย์สมบัติ แล้วกลายเป็นพระจักรพรรดิ มีมหาสมุทรทั้ง ๔ เป็นขอบเขต แต่ถ้าออกผนวชจักได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมโพธิญาณ คือพระพุทธเจ้ามหาศาสดาเองของโลก มีเพียงพราหมณ์ชื่อโกณฑัญญะ มีอายุน้อยที่สุดคนเดียวที่เน้นคำทำนายอย่างหนักแน่นว่า พระราชกุมารสิทธัตถะ จักออกบวชแล้วตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าแน่นอน

ปฐมวัยเจ้าชายสิทธัตถะ ได้รับการศึกษาจนจบศิลปศาสตร์ทั้ง ๑๘ สาขา ในสำนักครุวิศวมิตรด้วยความกังวลว่าเจ้าชายจักออกผนวช พระเจ้าสุทโธทนะจึงสร้างปราสาท ๓ หลัง ๓ ฤดู ให้เจ้าชายสิทธัตถะประทับแต่ในวังไม่อนุญาตให้ออกไปทอดพระเนตรภายนอกเลย เจ้าชายสิทธัตถะจึงทอดพระเนตรแต่สิ่งต่างๆ ที่ประโคนบำรุงบำเรอตลอดเวลาชีวิตคู่ หลังจากเจ้าชายเจริญวัย พระชนมายุได้ ๑๖ พรรษา ทรงได้รับการอภิเษกสมรสกับพระนางพิมพาหรือยโสธรา พระธิดาของพระเจ้ากรุงเทวทหะเป็นพระประยูรญาติฝ่ายพระมารดา กาลดำเนินไปอีกเจ้าชายมีพระชนม์ได้ ๒๙ พรรษา พระนางยโสธราก็ได้ให้กำเนิดพระโอรสมีพระนามได้รับการขนานว่า “ราहुล” หมายถึง ปวง

พบเทวทูตทั้ง ๔

หลังจาก เจ้าชายทรงเปื้อชีวิตในวังหรือปราสาท ๓ ฤดู ได้ชวนนายสารถิคุ์พระทัยออกทอดพระเนตรอุทยานบ้าง บ้านชนบทบ้าง คราวนั้นได้ทอดพระเนตร เทวทูต (ทูตสวรรค์) ได้แก่ คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ

ทรงออกผนวช

คืนหนึ่งหลังพระนางยโสธราและพระโอรสน้อยบรรทมแล้ว จึงแอบออกไปด้วยพระหฤทัยเจ็บปวดแสนสาหัสกว่าจะตัดพระหฤทัยแต่เพื่อสุขอันยิ่งใหญ่และเป็นอมตะที่พระองค์มุ่งหวังบำเพ็ญทานบารมีมาทุกภพทุกชาติจำที่พระองค์ต้องเสด็จไม่หันหลังกลับโดยพระราชพาหนะคือม้ากัณฐกะ มีสารถิคุ์ชื่อนนะคอยให้การรับใช้ มุ่งหน้าสู่แม่น้ำอนา ก่อนประทับบนโขดหินฝั่งที่ทรงตัดพระเมาลี (เกศา) ด้วยพระขรรค์ ทรงเปลี่ยนผ้าทรงเครื่องประดับ สั่งให้นายฉันทะ แล้วทรงฝ้าย้อมน้ำฝาดแห่งต้นไม้ เรียกว่า ผ้ากาสาวพัตร์ จนบัดนี้ ตรัสให้นายฉันทะนำเครื่องทรงเครื่องประดับกลับยังนคร กบิลพัสดุ์

ทรงบำเพ็ญทุกกิริยา

หลังจากทรงพระผนวชแล้วทรงดำเนินมุ่งหน้าไปสู่แม่น้ำคยะยา แคว้นมคธ ได้ทรงพยายามแสวงหาโมกษธรรมอยู่หลายสำนัก ทรงทดลองผิดทดลองถูก ตั้งแต่สำนักของอาหารดาบส กาลามโคตรและ

อุทกดาบส รามบุตร เป็นต้นเมื่อทรงเรียนจบความรู้จากสำนักนี้ ทรงเห็นว่ายังไม่ใช่ทางพ้นทุกข์ จากนั้นมุ่งหน้าไปสู่แม่น้ำเนรัญชรา ในตำบลอรุเวลาเสนาณิคม ที่นี้พระองค์ทรงทดลองบำเพ็ญทุกรกิริยา มีวิธีเช่น กตพระทนต์ด้วยพระทนต์ กลั่นลมอัสสาสะ (เข้า) ปัสสาสะ(ออก) หลังจากทรงกระทำทุกกิริยาอยู่ ๖ ปี จึงได้ประจักษ์แจ้งว่านี่ก็ไม่ใช่ทางหลุดพ้นทุกข์ได้แน่นอนขณะนั้น ทรงตรัสรองทรงแก่พระฤทัยว่ามีเพียงทางสายกลางเท่านั้นจะพบประสบความสำเร็จพบทางหลุดพ้นได้ จากนั้นพระองค์ทรงเปลี่ยนแปลงทางบำเพ็ญเพียรเสียใหม่กลับมาฉันอาหารตามเดิม ตั้งใจบำเพ็ญทางจิต ทำให้ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ได้แก่ได้หนีไปเพราะรู้สึกผิดหวังที่เห็นพระองค์คงความเพียรดังเดิมกลับมาเป็นคนมักมาก พระองค์จึงตัดสินใจมุ่งหน้าไปป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ตำบลสารนาถ เมืองพาราณสี

พระองค์ประทับที่โคนต้นป่าไทร นางสุชาดากับคนรับใช้นำข้าวมธุปายาส เพื่อไปบวงสรวงเทวดาที่ตนเองบูชาแล้วได้สมปรารถนาสิ่งที่ตนเองปรารถนาอย่างที่เคย พอเห็นสุดยอดมหาบุรุษประทับนั่งอยู่ด้วยอาการสงบเสถียรน่าเลื่อมใสยิ่งนัก จึงทำให้นางสุชาดาสำคัญว่าเป็น เทวดาจึงนำข้าวมธุปายาส (ข้าวมีน้ำน้อยผสมถั่วมีน้ำผึ้งเป็นส่วนผสม) เข้าไปถวายพระองค์ทรงเสวยแล้วนำเอาไปทรงเสี่ยงทายว่า ถ้าบุญญาบารมีข้าฯ จักได้ตรัสรู้สัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วไซ้ร้ ขอให้เอาถั่วนี้จงดลยทวนกระแสน้ำขึ้นไปทางเหนือ ปรากฏว่า ถั่วนั้นลอยทวนน้ำขึ้นไปได้จริงๆ จากนั้นพระองค์ทรงกลับไปประทับที่โคนต้นโพธิ์ ได้พบคนหาบน้ำหว่าคามาจึงตรัสถาม คนหาบน้ำหว่าคาเลื่อมใสได้น้อมถวายหว่าคา พระองค์ทรงทำเป็นที่ประทับนั่ง การประทับนั่งพระองค์ทรงผินพระพักตร์ไปทางทิศตะวันออก แล้วได้ตั้งสัจจะอธิษฐานไว้ในพระฤทัยว่า แม้เลือดในกายเราจะเหือดแห้งไปเหลือแต่หนังก็ตาม เอนกระดูกจะขาดจะแตกหักไปก็ตาม ถ้ายังไม่ได้บรรลุโมกษธรรมอันวิเศษเราจะไม่ยอมลุกจากที่นั่งโดยเด็ดขาด พระองค์พบอุปสรรคทั้งมาร พญามาร ลูกสาวของพญามารมากมาย พระองค์จึงทรงตรัสขอแม่ธรณีเป็นพยาน เมื่อพระองค์บำเพ็ญล่วงเวลาใกล้รุ่งสว่างจึงทรงตรัสรู้อรุณวิสาข ๔ ประการ ด้วยเส้นทางมัชฌิมาปฏิปทา คือ ทางสายกลาง ขณะมาร ก็เลสมารแล้ว กองทุกข์ทั้งปวง ได้ตรัสรู้สัมมาสัมโพธิญาณ คือ ตรัสรู้เองโดยชอบปราศจากครูอาจารย์สั่งสอน ในวันเพ็ญเดือน ๖ ปีระกา ก่อนพุทธศักราช ๔๕ ปี ได้ต้นโพธิพฤกษ์ ฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา

หลังจากตรัสรู้แล้ว ตอนแรกพระองค์ทรงหนักพระฤทัยว่า พระธรรมอันลึกซึ้งละเอียดแยกคายยากที่คนธรรมดาจะเข้าใจ และตรัสรู้ตามจึงคิดไม่จะออกโปรดเวเนยสัตว์ ต่อมาเมื่อพรหมมาอาราธนาด้วยทูลว่า สัตว์โลกย่อมมีอุปนิสัยต่างกันไปเปรียบด้วยดอกบัว ๔ เหล่า พระองค์ได้ประกอบด้วยพระฤทัยเปรียบด้วยพระเมตตา พระกรุณาจึงตัดสินพระฤทัยออกเทศนาโดยมุ่งไปหาดาบสทั้งสอง คือ อาฬารดาบส และอุทกดาบสเพราะสีกนิกในพระคุณที่รับเป็นศิษย์ครั้งแรก แต่พอไปถึงมีคนบอกข่าวว่าท่านทั้งสองตายจากไปก่อน พระองค์จึงทรงระลึกถึงบุญคุณของปัญจวัคคีย์พระฤทัย ๕ รูป ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน พอเสด็จไปใกล้ถึงถึง ปัญจวัคคีย์ คือ นัดแนะกันว่าสมณะผู้มักมากกำลังมา อย่าแสดงความเคารพ

ครั้งเวลาพระพุทธองค์พระดำเนินเข้าไปหา ด้วยพระอิริยาบถอันสงบงดงามมีพระรัศมีเป็นฉัพพรรณรังสี พวกปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ จึงลุกขึ้นยืนเคารพต้อนรับพระพุทธองค์พร้อมเพรียงกัน พระองค์จึงตรัสทักทายและบอกข่าวอันประเสริฐว่า “เราตรัสรู้พระโพธิญาณเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว” ทำเอาพระปัจวัคคีย์ต่างพวงงงงงงงทำท่าไม่เชื่อ พระองค์จึงตรัสถามว่าพวกท่านเคยได้สดับคำที่เราตรัสอย่างนี้มาก่อนหรือไม่ พวกท่านเหล่านั้นทูลว่า ไม่เคยได้ยินมาก่อน จึงนั่งลงประคองอัญชลี ทูลขอรับฟังพระธรรมเทศนา พระพุทธองค์ทรงตรัสพระธรรมเทศนาชื่อ “พระธัมมจักกัปปวัตตนสูตร” ได้แสดงโทษของการปฏิบัติสุดโต่งสองอย่างคือเคร่งมากไป และหย่อนมากไป พระองค์ทรงสรรเสริญทางสายกลางเป็นทางแห่งการตรัสรู้ พวกปัญจวัคคีย์ หลังจากได้สดับแล้ว มีพระอัญญาโกณฑัญญะ ได้ดวงตาเห็นธรรมก่อนใคร พระบรมศาสดาผู้ตรัสรู้ พระสัมมาสัมโพธิญาณทรงหยั่งรู้การจิต ของอัญญาโกณฑัญญะด้วยมโนมยิตีคือพระฤทธิ์ทางใจจึงได้ตรัสเปล่งพระวาจาว่า อัญญาโกณฑัญญะใจความว่าอัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ พวกปัญจวัคคีย์ มีพระอัญญาโกณฑัญญะหลังจากได้ดวงตาแห่งธรรม มีพระอัญญาโกณฑัญญะสักขีพยานแล้ว พระปัจวัคคีย์ นอกนั้นก็บรรลุธรรมและเป็นพระอรหันต์ตามลำดับกันพระสงฆ์สาวกของพระองค์ได้เพิ่มเป็น ๕ รูปแล้ว

ในกาลบัดนั้น พระพุทธองค์มีพระราชประสงค์ที่จะประดิษฐานพระศาสนาให้มั่นคงถาวรในชมพูทวีป จึงได้ตรัสเรียกประชุมบรรดาพระสงฆ์สาวกทั้ง ๖๐ รูป ตรัสแนวนโยบายให้พระสาวกว่า พวกเธอจงจาริกไป เพื่อประโยชน์แก่คนหมู่มาก เพื่อความอนุเคราะห์ แก่คนหมู่มาก เวลาไปอย่าไปเป็นหมู่คณะให้ไปรูปเดียว หลังจากพระพุทธศาสนาได้ประดิษฐานมั่นคงถาวรแล้ว เวลาว่างไป ๔๕ พรรษา พระองค์เสด็จไปจำพรรษาที่เวฬุคามใกล้เมืองเวสาลีและทรงปลงอายุสังขารว่าเราจักปรินิพพานอีก ๓ เดือน

ปรินิพพาน

พระพุทธองค์เสด็จไปประทับนอนแบบสียะไสยาสน์ที่พระสาวกจัดถวายระหว่างไม้รังทั้งคู่แล้วตรัสเทศนากัณฑ์สุดท้ายมีใจความว่า “ดูก่อนอานนท์พระธรรมวินัยที่เราแสดงไว้ดีแล้วบัญญัติแล้วแก่เธอทั้งหลายจักเป็นศาสดาของเธอทั้งหลาย เมื่อเราล่วงดับขันธไป ผู้ใดเห็นธรรมผู้ใดเห็นจักเห็นเรา เธอทั้งหลายจงอยู่ด้วยความไม่ประมาทเถิด เป็นต้น แล้วพระองค์ทรงเสด็จปรินิพพานตรงกับ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ รวมพระสิริพระชนม์ ได้ ๘๐ พรรษา

นับได้ว่า **พระสัมมาสัมพุทธเจ้า** เป็นพระพุทธองค์ที่บังเกิดเป็นผู้บำเพ็ญธรรมคือบารมี และอุปบารมี และปรมาตถบารมี ที่คนธรรมดาทำได้โดยยากยิ่ง พระองค์จึงเป็นศาสดาเอกของโลก สมกับชื่อบทความที่ตั้งเอาไว้เป็นหัวข้อเรื่องว่า **“ยอดวิญญูชนที่คนเขาไม่ยอมให้ตาย”** เหมือนกัน

ต่อไปจักขอพระราชทาน พระบรมราชานุญาต ยกเอาพระประวัติและพระราชกรณียกิจ ตลอดผลงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่๙ มาแสดงพอสังเขปต่อไป

๔) พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระองค์ทรงพระนามว่า “สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สยามินทราธิราช บรมนาถ-บพิตร” ทรงลงพระนามของพระองค์เองไว้ เป็นลายพระหัตถ์ทรงลงพระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๕

พระราชสมภพ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชสมภพในราชสกุลมหิดลอันเป็นสายหนึ่งในราชวงศ์จักรี ณ โรงพยาบาลเมตต์ออเบิร์น เมืองเคมบริดจ์ รัฐแมสซาชูเซตส์สหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ ซึ่งเหตุที่พระราชสมภพในสหรัฐอเมริกา เนื่องจากพระบรมราชชนกและพระบรมราชชนนีกำลังทรงศึกษาวิชาการอยู่ที่นั่นพระองค์เป็นพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ

ทรงหยดยั้การกบฏ เช่น ในคราวปี ๒๕๒๔ และปี ๒๕๒๘ กระนั้น ก็ได้ทรงแต่งตั้งหัวหน้าคณะยึดอำนาจหลายคณะ เช่น จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในช่วงพุทธทศวรรษที่ ๒๕๐๐ กับพลเอก สนิธิ บุญยรัตกลิน ในช่วงปลายพุทธทศวรรษที่ ๒๕๔๐ ตลอดจนการก่อการกำเริบของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ๑๙ ฉบับ และนายกรัฐมนตรีนครินทร์ ๒๙ คน

ประชาชนชาวไทยจำนวนมากเคารพพระองค์ อนึ่ง ตามรัฐธรรมนูญ พระมหากษัตริย์ทรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะและผู้ใดจะละเมิดมิได้ ส่วนประมวลกฎหมายอาญาว่า การดูหมิ่น หมิ่นประมาท หรืออาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์เป็นความผิดอาญา คณะรัฐมนตรีหลายชุดที่ได้รับการเลือกตั้งมาก็ถูกคณะทหารล้มล้างไปด้วยข้อกล่าวหาว่านักการเมืองผู้ใหญ่หมิ่นพระบรมเดชานุภาพ กระนั้น พระองค์เองได้ตรัสเมื่อปี ๒๕๔๘ ว่า สาธารณชนพึงวิพากษ์วิจารณ์พระองค์ได้

พระประสงค์แต่เดิม พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงตั้งพระราชหฤทัยว่าจะทรงครองราชสมบัติ แต่ในช่วงการจัดงานพระบรมศพของพระบรมเชษฐาเท่านั้น เพราะยังทรงพระเยาว์และไม่เคยเตรียมพระองค์ในการเป็นพระมหากษัตริย์มาก่อน ก็เกิดเหตุการณ์หนึ่งขึ้น ในขณะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับรถพระที่นั่งเสด็จพระราชดำเนินไปยังท่าอากาศยานนานาชาติดอนเมืองเพื่อทรงศึกษาเพิ่มเติมที่สวีตเซอร์แลนด์ ก็ทรงได้ยินเสียงราษฎรคนหนึ่งตะโกนว่า “ในหลวง อย่าทิ้งประชาชน” จึงทรงนึกตอบในพระราชหฤทัยว่า “ถ้าประชาชนไม่ทิ้งข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะทิ้งประชาชนอย่างไรได้” ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงตระหนักในหน้าที่พระมหากษัตริย์ของพระองค์ ดังที่ได้ตรัสตอบชายคนเดิมนั้นในอีก ๒๐ ปีต่อมา

พระราชพิธีราชาภิเษกสมรส

เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๒ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงหมั้นกับหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร และเสด็จพระราชดำเนินนิวัตพระนครในปีถัดมา โดยประทับ ณ พระที่นั่ง

อัมพรสถาน ต่อมา พระองค์โปรดเกล้าฯ ให้จัดการพระราชพิธีราชาภิเษกสมรสกับหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ณ พระตำหนักสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ภายในวังสระปทุม ซึ่งในการพระราชพิธีราชาภิเษกสมรสนี้ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาหม่อมราชวงศ์สิริกิติ์ กิติยากร ขึ้นเป็น สมเด็จพระราชินีสิริกิติ์ ในวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๔๙๓

พระราชปณิธาน

วันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกตามแบบอย่างโบราณราชประเพณีขึ้น ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ เฉลิมพระปรมาภิไธยตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรามธิบดินทร์ สยามมินทราธิราช บรมนาถบพิตร พระราชทานพระปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ในโอกาสนี้พระองค์ทรงพระราชดำริว่า ตามโบราณราชประเพณี เมื่อสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติบรมราชาภิเษกแล้ว ย่อมโปรดให้สถาปนาเฉลิมพระเกียรติยศสมเด็จพระอัครมเหสีขึ้นเป็นสมเด็จพระบรมราชินี ดังนั้น พระองค์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศสถาปนาเฉลิมพระเกียรติยศสมเด็จพระราชินีสิริกิติ์ ขึ้นเป็น สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี ในช่วงต้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งเป็นช่วงที่จอมพลแปลก พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีนั้น จอมพลแปลกมีแนวคิดชาตินิยมอย่างรุนแรง และประสงค์ให้ประเทศไทยเจริญเสมอนานารายประเทศ จอมพลแปลกมีนโยบาย “เชื่อผู้นำชาติพ้นภัย” โดยพยายามซุบซิบทาบทามของตนเองให้โดดเด่นกว่าพระมหากษัตริย์และไม่สนับสนุนให้พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่าง ๆ และควบคุมการใช้จ่ายของพระมหากษัตริย์

ทศพิชราชธรรมมีที่มาจากพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ในสมัยพุทธกาลก็เช่นเดียวกับทุกวันนี้ คือ มีผู้ปกครองปกครองประเทศโดยขาดความยุติธรรม ประชาชนถูกกดขี่ข่มเหง ถูกเอารัดเอาเปรียบ ถูกทรมาน ถูกกลั่นแกล้งถึงตาย ถูกบังคับเก็บภาษีมากจนเกินขอบเขต

ในอรรถกถาธรรมบท (อัมมปฎฐกภา) บันทึกไว้ว่า ด้วยเหตุนี้ พระองค์จึงทรงมุ่งพระทัยสู่ปัญหาว่า ทำอย่างไรถึงจะมีรัฐบาลที่บริหารประเทศโดยใช้หลักธรรมได้ ไม่ได้จำเพาะเจาะจงสำหรับพระเจ้าแผ่นดินหรือผู้ปกครองแผ่นดินเท่านั้น บุคคลธรรมดาที่เป็นผู้บริหารระดับสูงในทุกองค์กรก็พึงใช้หลักธรรมเหล่านี้

หลักทศพิชราชธรรมทั้ง ๑๐ ข้อ เท่ากับว่าพระองค์ได้ทรงบำเพ็ญ ทสบาร์มี หรือ บาร์มี ๑๐ ทส ที่คู่กันกับทศพิชราชธรรมนั่นเอง ซึ่งมีดังนี้

๑. ทาน คือ การให้ หมายถึงการให้ การเสียสละ นอกจากเสียสละทรัพย์สิ่งของแล้ว ยังหมายถึงการให้น้ำใจแก่ผู้อื่นด้วย

๒. คีล คือ ความประพฤติที่ตึงาม ทั้ง กาย วาจา และใจ ให้ปราศจากโทษ ทั้งในการปกครอง อันได้แก่ กฎหมายและนิติราชประเพณี และในทางศาสนา

๓. บริจาค คือ การเสียสละความสุขส่วนตน เพื่อความสุขส่วนรวม

๔. ความซื่อตรง คือ ความซื่อตรงในฐานะที่เป็นผู้ปกครอง ดำรงอยู่ในความสัตย์สุจริต

๕. ความอ่อนโยน คือ การมีอัธยาศัยอ่อนโยน เคารพในเหตุผลที่ควร มีสัมมาคารวะต่อผู้อาวุโส และอ่อนโยนต่อบุคคลที่เสมอกันและต่ำกว่า

๖. ความเพียร คือ ความมีความอุตสาหะในการปฏิบัติงาน โดยปราศจากความเกียจคร้าน

๗. ความไม่โกรธ คือ ไม่แสดงความโกรธให้ปรากฏ ไม่มุ่งร้ายผู้อื่นแม้จะลงโทษผู้ทำผิดก็ทำตาม เหตุผล

๘. ความไม่เบียดเบียน คือ ไม่บีบบังคับ ไม่ก่อกวนหรือเบียดเบียนผู้อื่น

๙. ความอดทน คือ การมีความอดทนต่อสิ่งทั้งปวง รักษาอาการ กาย วาจา ใจให้เรียบร้อย

๑๐. ความยุติธรรม คือ ความหนักแน่น ถือความถูกต้อง เทียงธรรมเป็นหลัก ไม่เอนเอียง หวั่นไหวด้วยคำพูด อารมณ์ หรือลาภสักการะใดๆ

ผนวช

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ออกผนวชเป็นเวลา ๑๕ วัน ระหว่างวันที่ ๒๒ ตุลาคม-๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๙

การศึกษา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดศึกษาเรือใบเป็นพิเศษ พระองค์ทรงเป็นตัวแทนของประเทศไทย แข่งเรือใบในกีฬาแหลมทองครั้งที่ ๔ ระหว่างวันที่ ๙-๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๐ ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ โดยทรงเข้าค่ายฝึกซ้อมตามโปรแกรมการฝึกซ้อม และทรงได้รับเบี้ยเลี้ยงในฐานะนักกีฬา ซึ่งพระองค์ทรงชนะเลิศเหรียญทอง และทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลเหรียญทองจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๐ นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงออกแบบและประดิษฐ์เรือใบยามว่างหลายรุ่น พระองค์พระราชทานนามเรือใบประเภทม็อธ (Moth) ที่ทรงสร้างขึ้นว่า เรือใบมด เรือใบชูเปอร์มด และเรือใบไมโครมด ถึงแม้ว่าเรือใบลำสุดท้ายที่พระองค์ทรงต่อคือ เรือไม้ค (Moke) เมื่อ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๐ เรือใบชูเปอร์มดยังถูกใช้แข่งขันในระดับนานาชาติที่จัดในประเทศไทยหลายครั้ง ครั้งสุดท้าย คือ เมื่อปี ๒๕๒๘ ในกีฬาซีเกมส์ครั้งที่ ๑๓

ดนตรี

พระองค์ทรงดนตรีได้หลายชนิด เช่น แซกโซโฟน คราริเน็ต ทรัมเป็ต กีตาร์ และเปียโน โปรดดนตรีแจ๊สเป็นอย่างมาก และพระองค์ได้ประพันธ์หลายเพลง เช่น เพลงพระราชนิพนธ์แสงเทียน เป็นเพลงแรกสายฝน ยามเย็น ไกลรุ่ง ลมหนาว ยิ้มสู้ คำแล้ว ไกลกังวล ความฝันอันสูงสุด และเราสู้ หรือพรปีใหม่ เป็นต้น

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงจัดตั้งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจำนวนมาก ตัวอย่างโครงการที่สำคัญ เช่น

๑) มูลนิธิชัยพัฒนา ก่อตั้งเมื่อ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๑ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการพัฒนาอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือประชาชนในด้านเศรษฐกิจและสังคมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถพึ่งตนเองได้ เช่น “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง; Sufficiency Economy)

๒) โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.~๒๕๐๔ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเพื่อศึกษา ทดลองและวิจัยหาวิธีแก้ไขปัญหเกี่ยวกับงานทางด้านเกษตรต่าง ๆ เช่น การปลูกข้าว การเลี้ยงโคนม การเพาะพันธุ์ปลานิล และอื่น ๆ อีกมากมาย

๓) โครงการฝนหลวง ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๒ เพื่อแก้ปัญหาเดือดร้อนทุกข์ยากของราษฎรและเกษตรกรที่ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคและการเกษตร เป็นต้น

รางวัล

พระองค์ทรงเป็นที่สรรเสริญในประเทศไทยเกี่ยวกับพระราชดำริในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โคฟี แอนนัน เลขาธิการสหประชาชาติ ได้ถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์แด่พระองค์กับทั้งพระองค์ยังทรงเป็นเจ้าของสิทธิบัตรสิ่งประดิษฐ์ งานพระราชนิพนธ์ และงานดนตรีจำนวนหนึ่งด้วย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลและเกียรติยศต่าง ๆ มากมาย ทั้งจากบุคคลและคณะบุคคลในประเทศและต่างประเทศ อันเนื่องมาจากพระราชกรณียกิจและพระราชอัธยาศัยในการแสวงหาความรู้ ที่สำคัญเป็นต้นว่า

- ประธานรัฐสภายุโรปและสมาชิกร่วมกันทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญรัฐสภายุโรป” (๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๙)

- ประธานคณะกรรมการเพื่อการสันติภาพของสมาคมอธิการบดีระหว่างประเทศ ทูลเกล้าฯ ถวาย “รางวัล สันติภาพ” (๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๙)

- ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization) แดลงข่าวการทูลเกล้าฯ ถวาย “เหรียญรางวัลผู้นำโลกด้านทรัพย์สินทางปัญญา” (Global Leaders Award) โดยนายฟรานซิส เกอร์รี่ ผู้อำนวยการใหญ่เป็นผู้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย ณ พระราชวังไกลกังวล ในวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๒ เพื่อเทิดพระเกียรติที่ทรงมีบทบาทและผลงานด้านทรัพย์สินทางปัญญาที่โดดเด่น และพระองค์ทรงเป็นผู้นำโลกคนแรกที่องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญรางวัลดังกล่าว

- วันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ สหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติ (International Union of Soil Sciences-IUSS) นำโดยอดีตเลขาธิการสหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลนักวิทยาศาสตร์ดินเพื่อมนุษยธรรม (The Humanitarian Soil Scientist) เป็นพระองค์แรกของโลกเป็นต้น

ปริญญากิตติมศักดิ์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นผู้ที่ได้รับมอบถวายปริญญากิตติมศักดิ์มากเป็นสถิติโลกถึง ๑๓๖ ฉบับ ใน พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยทรงได้รับมอบถวายจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่

นับแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ พระองค์เสด็จแปรพระราชฐานไปประทับรักษาพระอาการพระโรคไข้วัดและพระปัสสาวะอักเสบ ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช ตลอดมา แต่พระอาการประชวรได้ทรุดลงตามลำดับ จนเสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๑๕:๕๒ น. สิริพระชนมายุ ๘๘ ปี ๓๑๓ วัน

พระองค์นับว่าเป็นพระมหากษัตริย์ที่ครองราชย์สมบัตินานาที่สุด ๗๐ ปี ๑๒๖

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช นับว่าพระองค์เป็น วัลลภะมหากษัตริย์ (กษัตริย์ผู้เป็นที่รักยิ่งของปวงชน) และทรงเหมาะสมที่จะได้รับการเทิดทูลว่า ทรงเป็น “ยอดวิญญูชนที่คนเขาไม่ยอมให้ตาย” ด้าน “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง; Sufficiency Economy)”, การใช้ทศพิธราชธรรม เช่น ข้อโดดเด่น เช่น ขันติ ความอดทน วิริยะ ความเพียร เป็นต้น ในการปกครองประเทศตามหัวข้อบทความที่ตั้งเอาไว้แล้ว ตัวอย่างต่อไปเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา คือ พระพุทธทาสภิกขุ ดังนี้

๕) ประวัติพระอาจารย์พุทธทาสภิกขุ

ท่านอาจารย์พุทธทาส มีนามเดิมว่า เจื่อม นามสกุล พานิช เกิดเมื่อ วันอาทิตย์ ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๗ ปีมะเมีย วันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๙ ในสกุลของพ่อค้าที่ตลาด พุมเรียง ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี บิดา ชื่อ เขี้ยว มารดาชื่อ เคลื่อน มีน้องสองคน เป็นชายชื่อยี่เก้ย และเป็นหญิงชื่อกิมซ้อย บิดาของท่านมีเชื้อสายจีน ประกอบอาชีพหลักคือการค้าขายของชำ เฉกเช่น ที่ชาวจีนนิยมทำกันทั่วไป แต่อิทธิพลที่ท่าน ได้รับจากบิดา กลับเป็นเรื่องของความสามารถทางด้านกวี และทางด้านช่างไม้ซึ่งเป็นงานอดิเรกที่รักยิ่งของบิดา

ส่วนอิทธิพลที่ได้รับจากมารดา คือ ความสนใจ ในการศึกษาธรรมะ อย่างลึกซึ้ง อุปนิสัยที่เน้นเรื่องความประหยัด เรื่องละเอียดลออในการใช้จ่ายและการทำทุกสิ่งให้ดีที่สุด และต้องทำให้ดีกว่าครูเสมอ ถึงแม้ได้เรียนหนังสือเพียงแค่นั้น ม.๓ ต้องออกมาทำงานแทนบิดาที่ถึงแก่กรรมไป

การศึกษา

เมื่ออายุครบ ๒๐ ปี ก็ได้บวชเป็นพระ ที่วัดโพธาราม ไชยา ได้รับฉายาว่า “อินทปญโญ “ แปลว่าผู้มีปัญญาอันยิ่งใหญ่ เดิมท่านตั้งใจจะบวชเรียน ตามประเพณี เพียง ๓ เดือน ได้บังเกิดความสนใจ

ความซาบซึ้ง ความรู้สึกเป็นสุข และสนุกในการศึกษาและเทศน์แสดงธรรม จึงทำให้ลืมการลาสิกขาไปโดยปริยาย ประกอบกับพระเงื่อมได้เดินทางมาศึกษาธรรมะต่อ ที่กรุงเทพฯ สอบได้ นักธรรมเอกแล้วเรียนภาษาบาลีจนสอบได้เปรียญ ๓ ประโยค ระหว่างที่เรียน เปรียญธรรม ๔ ประโยค อยู่ นั้น ด้วย

อุดมคติแห่งชีวิต

ตามอุปนิสัย ที่ท่านเป็นคนรักการศึกษาค้นคว้าจากพระไตรปิฎก และศึกษาค้นคว้าออกไปจากตำรา ถึงเรื่องการปฏิรูปพระพุทธศาสนาในประเทศศรีลังกา อินเดีย และการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ทำให้ท่านมีความเชื่อมั่นว่า พระพุทธศาสนาที่สอนนั้นคลาดเคลื่อนไปมาก จากธรรมที่พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนไว้ ด้วยเหตุนี้เอง ท่านจึงหันหลังให้กับการศึกษาของสงฆ์ เวลานั้น กลับไปศึกษาและทดลองปฏิบัติตามแนวทางที่ท่านเชื่อมั่น โดยร่วมกับนายธรรมทาส และ คณะธรรมทาน จัดตั้งสถานปฏิบัติธรรม “สวนโมกขพลาราม” ขึ้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕

จากนั้น ท่านได้ศึกษา และปฏิบัติธรรมอย่างเข้มข้นจนเชื่อมั่นว่าท่านมาไม่ผิดทางแน่ และได้ประกาศ ใช้ชื่อนาม “พุทธทาส” เพื่อแสดงว่า ให้เห็นถึง อุดมคติสูงสุด ในชีวิตของท่าน จากบันทึกของท่าน เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๗ เขียนไว้ว่า “...ชีวิตของข้าพเจ้า สละทุกอย่างๆ มุ่งหมายต่อความสุขนี้ และประกาศเผยแพร่ความสุขนี้ เท่านั้น ไม่มีอะไรดีกว่านี้ ในบรรดามีอยู่ใน พุทธศาสนา...”

ปณิธานแห่งชีวิต

อุดมคติ ที่หยั่งรากลึกกลงแล้วนี้ ทำให้ท่านสนใจใฝ่หาความรู้ทางธรรมะตลอดเวลา ไม่เฉพาะแต่พระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท หรือหินยาน แต่ครอบคลุมไปถึงพระพุทธศาสนา แบบมหายานและศาสนาอื่น เช่น คริสต์ อิสลาม ฮินดู ลิกซ์ เป็นต้น จากความรอบรู้ ที่กว้างขวาง และลึกซึ้ง นี้เอง ทำให้ท่านสามารถประยุกต์วิธีการสอน และปฏิบัติธรรมะได้อย่างหลากหลาย ให้คนได้เลือกปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับพื้นความรู้และอุปนิสัยของตนได้ โดยไม่จำกัดชนชั้น เชื้อชาติ และศาสนา เพราะท่านเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนก็คือ เพื่อน ร่วม เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันหมดทั้งสิ้น และหัวใจของทุกศาสนาก็เหมือนกันหมด คือ ต้องการให้คนพ้นจากความทุกข์ ท่านจึงได้ตั้งปณิธานในชีวิตไว้ ๓ ข้อ คือ

๑. ให้พุทธศาสนิกชน หรือ ศาสนิกแห่งศาสนาใดก็ตาม เข้าถึง ความหมายอันลึกซึ้ง ที่สุดแห่งศาสนาของตน

๒. ทำความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนา

๓. ดึงเพื่อนมนุษย์ให้ออกมาเสียจากวัตถุนิยม

บางคนไม่เข้าใจท่าน ไม่ชอบท่าน ด่าว่าท่าน หว่านว่าท่านจ้วงจาบพระพุทธศาสนา เป็นเดียรฉัตร เป็นคอมมิวนิสต์ หรือ รับจ้างคนคริสต์มาทำลายล้างพระพุทธศาสนา เป็นต้น แต่ท่านกลับรับฟังคำวิจารณ์เหล่านี้ด้วยใจเป็นกลาง ถือเป็นการแลกเปลี่ยนทางความคิด ในเรื่องสมณศักดิ์ที่ท่านได้รับสูงสุด ที่สุดท้ายคือ เป็นพระราชอาชญาชั้นธรรม ที่ พระธรรมโกศาจารย์ พ.ศ. ๒๕๒๐

ท่านจะใช้ ชื่อว่า “พุทธทาส อินทปัญโญ” เสมอ แสดงให้เห็นถึงความอ่อนน้อม ถ่อมตัวของท่าน ประการหนึ่ง ชื่อ พุทธทาสนี้ เป็นที่มาแห่งอุดมคติ ของท่านนั่นเอง

ปริญญาทางโลก ที่ท่านได้รับ

๑. พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จาก มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๒๒
๒. อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นต้น

ผลงานแห่งชีวิต

ตลอดชีวิต ของ ท่านอาจารย์พุทธทาส ท่านย้ำอยู่เสมอว่า “ธรรมะ คือ หน้าที่ “ เป็นการทำหน้าที่ เพื่อความอยู่รอด ทั้งทางฝ่ายกายและฝ่ายวิญญาณของมนุษย์ และท่านได้ทำหน้าที่ในฐานะทาสผู้ซื่อสัตย์ ของพระพุทธเจ้า ทุกอณูแห่งลมหายใจ เข้าออก จนแม้วาระสุดท้ายแห่งชีวิต จึงไม่น่าสงสัยเลยว่า ผลงาน ที่ท่านสร้างสรรค์ไว้เพื่อเป็นมรดกทางธรรมนั้นจะมีมากมายสักปานใด ซึ่งจะขอนำมากล่าวเฉพาะ ผลงาน หลักๆ ดังนี้ คือ

๑. การจัดตั้ง สถานปฏิบัติธรรม สวนโมกขพลาราม และ สวนโมกขนิมิตนาถาติ
๒. การร่วมกับ คณะธรรมทาน ในการออกหนังสือพิมพ์ “พุทธศาสนา” ราย ๓ เดือน นับเป็น หนังสือพิมพ์ทางพระพุทธศาสนาเล่มแรกของไทย เริ่มตีพิมพ์ เมื่อเดือน พฤษภาคม พ.ศ.๒๔๗๖ และ ต่อเนื่องมา จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลารวม ๖๑ ปี นับเป็นหนังสือพิมพ์ ทางพระพุทธศาสนา ที่มีอายุยืนยาว ที่สุดของไทย
๓. การพิมพ์หนังสือ ชุด “ธรรมโฆษณ์” ซึ่งเป็นหนังสือที่ รวบรวม พิมพ์จาก ปาฐกถาธรรม ที่ท่านแสดงไว้ในวาระต่างๆ และ งานหนังสือเล่ม เล่มอื่นๆ ของท่าน โดยแบ่งออก เป็น หมวด เช่น
 ๑. หมวด “จากพระโอษฐ์” เป็นเรื่องที่ท่านค้นคว้าจากพระไตรปิฎก ฉบับ ภาษาบาลี โดยตรง
 ๒. หมวด “ปกรณ์พิเศษ” เป็นคำอธิบายข้อธรรมะ ที่เป็นหลักวิชา และหลักปฏิบัติ เป็นต้นหนังสือของท่าน กว่า ๑๔๐ เล่ม ได้รับการแปลเป็น ภาษาอังกฤษ , กว่า ๑๕ เล่ม โด่งดังในระดับนานาชาติ กล่าวได้ว่า ในประวัติศาสตร์ไทย ท่านอาจารย์พุทธทาส มีผลงานที่เป็น หนังสือแปลสู่ต่างประเทศ มากที่สุด นับว่าท่านอาจารย์พุทธทาส ได้ชื่อว่าเป็น “ยอดวิญญูชนที่คนเขาไม่ยอมให้ตาย” ตามหัวข้อ บทความที่ตั้งเอาไว้แล้วเหมือนกัน บุคคลต่อไปนี้ ได้ใช้ความเพียร เรียนรู้ วิทยาการต่าง ทั้งเรื่องดาราศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ แต่ที่ท่านมีความรู้โดดเด่นมากคือด้าน ชีววิทยา จัดเปรียบเทียบได้ว่า ท่านได้ดำเนินชีวิต แบบใฝ่ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ตลอดเวลา เกี่ยวกับบารมีข้อ วิริยะบารมีคือความเพียร ปัญญาบารมี คือ ความรอบรู้

๖) อาริสโตเติล

เมื่อประมาณ ๓๘๔ หรือ ๓๘๓ ปีก่อนคริสตกาล อาริสโตเติล ได้ถือกำเนิดที่เมืองสตากีรา (Stagira) ในแคว้นมาเซโดเนีย (Macedonia) ซึ่งเป็นแคว้นที่แห้งแล้งทางตอนเหนือสุดของทะเลเอเจียน (Aegean Sea) ของประเทศกรีก เป็นบุตรชายของนายนิโคมาคัส (Nicomachus) ซึ่งมีอาชีพทางการแพทย์ประจำอยู่ที่เมืองสตาราเกีย และยังเป็นแพทย์ประจำพระองค์ของพระเจ้าอามินตัสที่ ๒ (King Amyntas II) แห่งมาเซโดเนีย

ปฐมวัย

ตอนวัยเด็กนั้น บิดาของเขานั้นเองเป็นครูผู้ให้การศึกษาแก่อาริสโตเติล ซึ่งเน้นหนักไปในด้านธรรมชาติวิทยา อาริสโตเติล ได้เดินทางไปศึกษาต่อกับปรัชญาเมธีผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดในยุคนั้นคือ เพลโต ในกรุงเอเธนส์ (Athens) เมื่อเขาอายุได้ ๑๘ ปี ในระหว่างการศึกษายู่กับเพลโต ๒๐ ปีนั้น อาริสโตเติลได้กลายเป็นนักปราชญ์ที่ลือนามต่อมาจากเพลโต หลังจากเพลโตถึงแก่กรรมในปี ๓๔๗ ปี อาริสโตเติล จึงเดินทางไปรับตำแหน่งเป็นพระอาจารย์ของพระเจ้าอเล็กซานเดอร์ ในปี ๓๔๓ - ๓๔๒ เมื่อกาลเวลาผ่านไป ในปี ๓๓๖ พระเจ้าอเล็กซานเดอร์ ได้ขึ้นครองราชสมบัติต่อจากพระเจ้าฟิลิป อริสโตเติล ได้ขอพระราชทานเพื่อไปศึกษาค้นคว้า พระองค์จึงได้พระราชทานทุนให้ เพื่อจัดตั้งโรงเรียนที่ สตากีรา ชื่อไลเซียม (Lyceum)

การทำการศึกษา

ในการทำการศึกษาและค้นคว้าของอาริสโตเติลทำให้เขาเป็นผู้รอบรู้สรรพวิชา และได้เขียนหนังสือไว้มากมายประมาณ ๔๐๐ - ๑,๐๐๐ เล่ม ซึ่งงานต่าง ๆ ที่ได้เขียนขึ้นมานั้น ได้มีอิทธิพลต่อความเชื่อในศาสนาคริสต์ ตลอดระยะเวลาประมาณ ๑,๕๐๐ ปีเป็นอย่างน้อย (กระทั่งยุคกลางหรือยุคมืด)

คำสอน

คำสอนที่น่าสนใจของอาริสโตเติลได้แก่ ความเชื่อที่ว่าโลกเราประกอบด้วยธาตุต่างๆ ๔ ธาตุ ได้แก่ ดิน น้ำ ลม และไฟ

อาริสโตเติลเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับจักรวาลนั้นว่า โลกเราเป็นศูนย์กลางของจักรวาลโดยมีดวงดาวต่าง ๆ รวมทั้งดวงอาทิตย์โคจรรอบ ๆ สวรรค์นั้นอยู่นอกอวกาศ โลกอยู่ด้านล่างลงมา น้ำอยู่บนพื้นโลก ลมอยู่เหนือ น้ำ และไฟอยู่เหนือลมอีกทีหนึ่ง ธาตุต่าง ๆ ของโลกจะเปลี่ยนแปลงเสมอ แต่ทว่าธาตุที่ประกอบเป็นสวรรค์นั้นจะไม่เปลี่ยนแปลงจะมีรูปร่างเช่นนั้นตลอดไป

ปี ค.ศ. ๑๖๐๙ โจฮันน์ เคปเลอร์ (Johann Kepler) ได้ตั้งกฎของเคปเลอร์ ซึ่งเป็นการประกาศว่า โลกเราโคจรรอบดวงอาทิตย์เป็นวงรี เป็นการลบล้างความเชื่อเกี่ยวกับจักรวาลของอาริสโตเติล

อีกเรื่องที่น่าสนใจไม่แพ้กันคือ กรณีของวัตถุสองอย่างที่มีน้ำหนักไม่เท่ากัน จะตกลงถึงพื้นไม่พร้อมกันตามหลักของอาริสโตเติล ซึ่งกาลิเลโอ ได้ทำการพิสูจน์ต่อหน้าสาธารณชนที่หอเอนแห่งปิซาว่าเป็นคำสอนที่ไม่จริงในปี ค.ศ. ๑๖๐๐

ยอดนักชีววิทยา

แต่อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีของอาริสโตเติลทางด้านชีววิทยานั้นเป็นที่ยกย่องกันมาก เพราะเขาได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับชีวิตของสัตว์ต่างๆ เช่น ปลา และพวกสัตว์เลื้อยคลานและได้ทำการบันทึกไว้อย่างละเอียดมาก เขาได้แบ่งสัตว์ออกเป็น ๒ พวกใหญ่ คือ พวกมีกระดูกสันหลัง (Vertebrates) และพวกไม่มีกระดูกสันหลัง (Invertebrates) นับว่า อาริสโตเติลเป็นผู้บุกเบิกความรู้ทางด้านนี้จนได้รับการยกย่องว่าเป็นนักธรรมชาติวิทยาคนแรกของโลก

นับว่า อาริสโตเติล ได้ชื่อว่าเป็น “ยอดวิญญูชนที่คนเขาไม่ยอมให้ตาย” ด้านชีววิทยา และธรรมชาติวิทยา เป็นการศึกษา บุกเบิกคือการใช้ วิริยะ ความเพียร ปัญญา ความรู้กว้างขวาง ตามหัวข้อบทความที่ตั้งเอาไว้แล้วเหมือนกัน

เอกสารอ้างอิง

จูงจะริง “บันทึกสนทนาธรรมตามรอยพ่อ” พิมพ์แจกเป็นธรรมทาน ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์

ชุมทองอุตสาหกรรมและการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๘.

เปี่ยมศักดิ์ คุณากรประทีป. “คมวาทีสู่ความสำเร็จในสามก๊ก”. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เลิฟแอนด์

ลิฟ เพรส จำกัด, ๒๕๕๖.

พุทธทาสภิกขุ. “พุทธประวัติจากพระโอษฐ์”. กรุงเทพมหานคร : หจก. เพชรประกาย, ๒๕๔๘.

ประยงค์ แสนบุราณ. “ปรัชญาตะวันออกสมัยใหม่”. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรินต์ติ้ง เฮ้าส์. ๒๕๔๘.

นันทนา กปิลกาญจน์. “ประวัติศาสตร์ และอารยธรรมโลก (สมัยใหม่)”. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.

พรินต์ติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๔๖.

สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฒนมหาเถร) สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก. “ทศบารมี :

ทศพิธราชธรรม”. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

สุทัศน์ ยกส้าน ศ.ดร. “สุดยอดนักชีววิทยา”. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ทวีวัฒนาการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๖.

สำนักพิมพ์ ดอกโมกข์และ วลี ศรีเอชนัน. “คู่มือมนุษย์ : พุทธทาสภิกขุ”. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์

การพิมพ์, ๒๕๕๖.

วิจิตร รัชสิยานนท์ “คำคม ความคิด ของ พลตรี หลวงวิจิตรวราการ”. พิมพ์ครั้งที่ ๕, กรุงเทพมหานคร:

บริษัท สร้างสรรค์บุ๊คส์จำกัด, พ.ศ. ๒๕๕๓.

ภาษาอังกฤษ

David K. Wyatt. Thailand: A Short History. Yale University Press. ISBN 0-300-03582-9.;

Siamese/Thai history and culture-Part 49740841244.

Lewis, Frank A. 1991. Substance and Predication in Aristotle. Cambridge: Cambridge University Press.

เว็บไซต์

[https://www.google.co.th/search?q=%E0%B8%9B%](https://www.google.co.th/search?q=%E0%B8%9B%9C)

[https://th.wikipedia.org/wiki/พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช#.E0.B9.80.E0.B8.AA/th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%9E%E0%B8%A3%](https://th.wikipedia.org/wiki/พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช#.E0.B9.80.E0.B8.AA/th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%9E%E0%B8%A3%9C)

[https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AD%E0%B8%B1%](https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AD%E0%B8%B1%9C)

<http://www.manager.co.th/Around/ViewNews.aspx?NewsID=9500000001682>

[https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AD%E0%B8%B2%](https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AD%E0%B8%B2%9C) อาริสโตเติล